

Målnummer:	525-07	Avdelning:	2
Avgörandedatum:	2008-02-20		
Rubrik:	En marknadsnoterad obligation vars avkastning beror på värdeutvecklingen hos tre alternativa kombinationer av aktie-, råvaru- och ränteinstrument har inte ansetts som en tillgång som till konstruktion eller verkningssätt liknar en delägarrätt. Förhandsbesked angående inkomstskatt.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 48 kap. 2 § och 3 § inkomstskattelagen (1999:1229)• 3 § och 12 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• RÅ 1994 ref. 26• RÅ 1999 ref. 69• RÅ 2003 ref. 48• RÅ 2002 not. 51• RÅ 2004 not. 97		

REFERAT

I en ansökan hos Skatterättsnämnden om förhandsbesked upplyste P.B. bl.a. följande. En bank emitterar marknadsobligationer. P.B. överväger att placera i marknadsobligation, dvs. ett värdepapper som består av en obligation och en option. Marknadsobligationen är kopplad till tre olika korgar, där varje korg innehåller tillgångsslagen aktier, räntor och råvaror med olika fördelning. Avkastningen bestäms utifrån den korg som utvecklas bäst under löptiden. Om samtliga korgar skulle sjunka i värde, får placeraren tillbaka det nominella beloppet på lånets återbetalningsdag. P.B. ställde följande frågor: 1) Skall inkomstskattelagens (1999:1229), IL, bestämmelser om delägarrätter (48 kap. 2 § IL) eller om svenska fordringsrätter (48 kap. 3 § IL) tillämpas på obligationen? 2) Hur beskattas en avyttring under löptiden av marknadsobligationen? 3) Om han förvärvar marknadsobligationen och behåller den till inlösen, skall tilläggsbeloppet beskattas som kapitalvinst, ränta eller annan avkastning? 4) Skall marknadsobligationen tas upp vid förmögenhetsbeskattningen, och hur skall den i så fall värderas?

Skatterättsnämnden (2007-01-03, André, ordförande, Wingren, Nylund, Silfverberg, Sjökvist, Ståhl) yttrade: Förhandsbesked. - Frågorna 1-3 - Realiserad värdeförändring på obligationerna skall vid inkomstbeskattningen hanteras som kapitalvinst eller kapitalförlust på marknadsnoterade svenska fordringsrätter. - Fråga 4 - Obligationerna skall vid förmögenhetsbeskattningen tas upp till noterade värden. - Motivering. - Sökanden avser att förvärva s.k. marknadsobligationer, utfärdade av banken, betecknade som A och B. - För obligationerna gäller följande. Obligationerna är marknadsnoterade. Återbetalning sker med nominellt belopp i svenska kronor (SEK). Vid återbetalningen kan även utbetalas ett tilläggsbelopp som bestäms av utvecklingen på marknaderna för olika tillgångsslag (aktier, obligationer och råvaror). Tilläggsbeloppet styrs av en av tre olika "korgar", vilka i varierande grad är sammansatta av index för de olika marknaderna. Korgarna är sammansatta enligt följande (procentuell vikt):

Aktier Räntor Råvaror
Korg 1 65 5 30
Korg 2 20 45 35
Korg 3 20 5 75
Genomsnitt 35 18,3 46,7

Vilken korg som bestämmer tilläggsbeloppet avgörs först vid slutet av löptiden

på grundval av den korg som haft den högsta procentuella uppgången. Om ingen korg har ökat i värde återbetalas endast nominellt belopp. Löptid för obligationerna är den 13 april 2005 - den 21 april 2010 (återbetalningsdag). Nominellt belopp är 10 000 SEK per obligation. Emissionskurs är 10 000 SEK för obligation A och 11 000 SEK för obligation B. Uppräkningsfaktor för eventuellt tilläggsbelopp är ett omräkningstal som talar om hur stor del av uppgången i den korg som har utvecklats bäst som tillfaller obligationsinnehavaren. Startindex bestäms den 13 april 2005 (senaste likviddag för den som har deltagit i emissionen; aktieindex för Japan fastställs dock den 14 april 2005). Slutindex för respektive delmarknad fastställs som respektive delmarknads genomsnittliga värde fr.o.m. den 1 april 2009 t.o.m. den 1 april 2010. Obligationerna är odelbara på så sätt att det inte går att skilja rätten till (eventuellt) tilläggsbelopp från det "nakna" skuldebrevet. - Sökanden ställer ett antal frågor om hur marknadsobligationerna ska behandlas vid inkomst- och förmögenhetsbeskattningen. Enligt sökandens uppfattning bör beskattning ske med utgångspunkt i att obligationerna är att anse som fordringsrätter. Skatteverkets inställning är att obligationerna bör behandlas som delägarrätter. - Nämnden gör följande bedömning. - Marknadsobligationen är ett värdepapper som består av en obligation och en option att vid löptidens utgång erhålla ett eventuellt tilläggsbelopp, som bestäms av utvecklingen på marknaderna för olika sorters tillgångar. - Nämnden anser, i likhet med parterna, att obligationen är att anse som ett s.k. odelbart instrument som skall behandlas som en enhet vid beskattningen (jfr RÅ 1999 ref. 69 och RÅ 2003 ref. 43). - Frågan är därvid om obligationen kan hänföras till en delägarrätt enligt 48 kap. 2 § IL eller en fordringsrätt i svenska kronor enligt 3 § i samma kapitel. Som bestämmelserna är uppbyggda skall en prövning först ske mot 2 §. Denna avgörs av hur tilläggsbeloppet beräknas. - I förevarande fall kan endast en tillämpning av 2 § andra stycket komma ifråga. Bestämmelserna om delägarrätter skall därvid tillämpas på tillgångar med liknande konstruktion eller verkningssätt som de värdepapper som uppräknas i bestämmelsen, exempelvis optioner avseende aktieindex. - Avgörande för bedömningen av hur en värdeförändring på obligationen bör hanteras vid inkomstbeskattningen är sammansättningen av underlagen för beräkning av tilläggsbelopp. De består av utvecklingen av tre olika "korgar", som i varierande grad är sammansatta av index för marknaderna för vissa aktier, obligationer och råvaror. Det ligger i sakens natur att bedömningen kan komma att variera beroende på vilken tidpunkt som skall anses vara relevant för den skattemässiga klassificeringen. - Utfallet av de olika indexen kan med säkerhet avgöras först vid utgången av löptiden. En bedömning successivt under löptiden, för de tidpunkter som är relevanta vid inkomst- och förmögenhetsbeskattningen, skulle å andra sidan bli beroende av en sannolikhetsbedömning av hur de olika indexen bestämt värdeutvecklingen. - Alternativt kan en bedömning göras med hänsyn till förhållandena vid emissionstidpunkten. En sådan skulle grundas direkt på hur de olika korgarna är sammansatta. Fördelen med en sådan modell är att den är betydligt enklare än en löpande bedömning (t.ex. vid tillämpning av genomsnittsmetoden i 48 kap. 7 § IL). Ett annat och kanske väl så tungt argument för att välja emissionstidpunkten framför senare tidpunkter är intresset av förutsebarhet vid beskattningen. Med hänsyn härtill anser nämnden att obligationens skattemässiga karaktär bör bestämmas med hänsyn till förhållandena vid emissionstidpunkten. - Enligt emissionsvillkoren väger annat än aktieindex tyngre än ett sådant index. Obligationen bör därför inte behandlas som en delägarrätt enligt 48 kap. 2 § IL (jfr RÅ 2004 not. 96 avseende s.k. råvaruderivat). Därav följer att kapitalvinster och kapitalförluster vid inkomstbeskattningen bör behandlas i enlighet med vad som gäller för noterade fordringsrätter i svenska kronor enligt kapitlets 3 § (jfr RÅ 1999 ref. 69 avseende s.k. valutaobligationer) och att obligationen vid förmögenhetsbeskattningen skall behandlas som en marknadsnoterad fordringsrätt.

Ledamoten Gäverth var skiljaktig och anförde följande. Instrumentet ("marknadsobligationen") består dels av en penningfordran, dels av en

optionsdel knuten till vissa index avseende tre olika värdepapperskorgar med olika inslag av aktier, ränteobligationer och råvaror. I princip kan man först vid avyttringstillfället eller vid inlösen konstatera vilken av värdepapperskorgarna (värdeämnarna) som ligger till grund för avkastningen på instrumentet. Först då kan man egentligen avgöra om det är den korg som till övervägande del består av aktier som används som värdeämnare eller om det i stället är någon av de andra två korgarna, där aktieinslaget är mindre, som blir avgörande för beräkningen av avkastningen. Jag delar emellertid majoritetens uppfattning att man trots detta även under löptiden måste klassificera instrumentet - vilket innebär att bedömningen görs per emissionstidpunkten - och likaså delar jag uppfattningen att instrumentet skall behandlas som en odelbar enhet. - I 48 kap. 2 § första stycket IL görs en uppräkningslista av vad som avses med delägarrätter. I andra stycket likställs med delägarrätter vissa andra värdepapper. Det är tillämpningen av denna senare bestämmelse som är i fråga i målet. Både första och andra stycket avslutas med frasen "och annan tillgång med liknande konstruktion eller verkningssätt". - Utformningen av reglerna i 48 kap. 2 § IL innebär att definitionen av delägarrätt är mycket vid. Avsikten med en så vid definition är att alla slag av värdepapper vars värdeförändring liknar aktiens skall beskattas på samma sätt som aktier. Är avkastningen på instrumentet i fråga knuten till det utgivande företags vinst eller utdelning, eller i övrigt utformad så att värdeutvecklingen liknar den som gäller för aktier, så skall reglerna för delägarrätter tillämpas (prop. 1989/90:110 s. 430). Syftet med bestämmelsen är bl.a. att förhindra att nya värdepapper tillskapas i skatteplaneringssyfte. - Av praxis kan inte klart utläsas hur stort inslaget av aktier och andra i 48 kap. 2 § IL uppräknade värdepapper i en underliggande värdepapperskorg skall vara för att instrumentet i fråga vid beskattningen skall behandlas som en delägarrätt. Som jag förstår majoritetens uppfattning menar den att det krävs att underliggande värdepapperskorgar sammanlagt innehåller delägarrätter om åtminstone 50 procent för att instrumentet i beskattningshänseende skall behandlas som en delägarrätt. Jag finner emellertid inte stöd vare sig i lagstiftning eller praxis för en sådan tolkning. - Värdepapperskorg nr 1 innehåller 65 procent aktier. Aktier är också näst största post i korg nr 3 (20 procent). I korg nr 2 är fördelningen jämnare än i övriga korgar. Aktier uppgår här till 20 procent, räntor till 45 procent och råvaror till 35 procent. Enligt min mening är inslaget av aktier - i såväl en av korgarna som sammanlagt i de tre korgarna - så betydande att det mot bakgrund av syftet med bestämmelserna och den vida definitionen av delägarrätt i 48 kap. 2 § IL bör få en avgörande betydelse vid den skattemässiga behandlingen. Enligt min mening bör därför frågorna i ansökan besvaras med utgångspunkt i att instrumentet i fråga utgör en delägarrätt.

Skatteverket överklagade förhandsbeskedet hos Regeringsrätten och yrkade att realiserad värdeförändring på obligationerna skulle hanteras som kapitalvinst eller kapitalförlust på marknadsnoterade delägarrätter vid inkomstbeskattningen och att obligationerna skulle tas upp till 80 procent av noterade värden vid förmögenhetsbeskattningen. Verket hänvisade till vad det anfört tidigare och till den skiljaktiga meningen i Skatterättsnämnden samt tillade bl.a. följande. De aktuella värdepapperen bör som Skatterättsnämnden funnit klassificeras per emissionstidpunkten och behandlas som odelbara enheter. De bör däremot inte behandlas som fordringsrätter utan som delägarrätter. Nämndens bedömning att klassificeringen ska göras med hjälp av en strikt matematisk viktning är praktisk men saknar stöd i lagtext och praxis. Om det vore korrekt att värdepapperskorgarna måste innehålla minst 50 procent delägarrätter för att värdepapperet ska beskattas som en delägarrätt skulle det vara enkelt att konstruera värdepapper som kan användas för att kringgå bestämmelserna om utdelning och kapitalvinst på andelar i fåmansföretag i 57 kap. IL, vilket knappast kan ha varit lagstiftarens mening. Det skulle vidare vara förhållandevis enkelt att göra om en delägarrätt enligt definitionen i 48 kap. 2 § andra stycket IL till en fordringsrätt genom att tillfoga korgar som domineras av annat än delägarrätter. Det gäller även om de tillagda korgarna är konstruerade så att de i praktiken inte har någon reell möjlighet att påverka värdeutvecklingen på värdepapperet. Inslaget av aktier

är så betydande, såväl i korg nr 1 som sammanlagt i de tre korgarna, att det mot bakgrund av syftet med bestämmelserna och den vida definitionen av delägarrätt i 48 kap. 2 § IL bör få avgörande betydelse vid den skattemässiga behandlingen. Frågorna i ansökan bör därför besvaras med utgångspunkt i att värdepapperen utgör delägarrätter.

P.B. bestred bifall till överklagandet.

Regeringsrätten (2008-02-20, Billum, Wennerström, Hamberg, Brickman, Knutsson) yttrade: Skälen för Regeringsrättens avgörande. I likhet med Skatterättsnämnden finner Regeringsrätten att marknadsobligationen ska behandlas som en enhet vid beskattningen samt att dess skatterättsliga karaktär bör bestämmas med hänsyn till förhållandena vid emissionstidpunkten. Villkoren för marknadsobligationen, liksom de bedömningar som vid emissionstidpunkten kan göras om dess värdeutveckling, bör sammantaget inte medföra att obligationen ska anses som en tillgång vars konstruktion eller verkningssätt liknar delägarrätter och andra tillgångar som avses i 48 kap. 2 § första och andra styckena IL. Skatterättsnämndens förhandsbesked ska därför fastställas.

Regeringsrättens avgörande. Regeringsrätten fastställer Skatterättsnämndens förhandsbesked.

Föredraget 2008-01-23, föredragande Björner, målnummer 525-07

Sökord: Förhandsbesked inkomstskatt; Inkomst av kapital; Kapitalvinstbeskattning

Litteratur: Prop. 1989/90:110 s. 430 f., 722; prop. 1999/2000:2 s. 573
